

Trends in de zending

Welke trends zijn er aan het begin van deze eeuw in de zending te zien? Wij geloven dat zending Gods eigen werk is, waar Hij mensen bij inschakelt. In dit artikel over 'Trends in de zending' beschrijft Marten Visser in onderstaand artikel zijn 'top 10'.

Welke trends zijn er aan het begin van deze eeuw in de zending te zien? Wij geloven dat zending Gods eigen werk is, waar Hij mensen bij inschakelt. Als je het zo bekijkt, is de vraag naar 'trends in de zending' dezelfde als de vraag: 'wat voor nieuw werk doet Gods Geest in het bekeren van mensen op deze wereld?' Dan zijn er nieuwe en opwindende dingen te melden!

Tegelijkertijd kunnen we zending beschrijven als mensenwerk. Zending is het antwoord van gelovige, maar o zo feilbare mensen, op Gods opdracht Zijn evangelie aan de hele wereld te brengen. Als je het zo bekijkt, zie je in de zending behalve het machtige werk van de Heilige Geest ook het broddelwerk van mensen. En dan zijn trends in de zending soms niet meer dan een weerspiegeling van modeverschijnselen in deze wereld.

Omdat de Here God mensen inschakelt in Zijn dienst, zijn het werk van de Heilige Geest en mensenwerk in de zending niet los verkrijgbaar. Ook de trends die ik hier beschrijf zijn een mengsel van de levenbrengende geur van het Evangelie met de modder van onze (al dan niet goede) bedoelingen. Hier volgt mijn persoonlijke top10 van belangrijke trends, ten goede en ten kwade, in de zending.

1. Vertrouwen op methodes

De trend die naar mijn mening in de moderne zending het meest op de voorgrond treedt, is het vertrouwen op methodes. Met strategieën, beleidsplannen, inzet van sociologisch en antropologisch onderzoek, met statistieken en vooral met veel, heel veel conferenties willen we de wereld winnen voor Christus. Nu is er met goede methoden niets mis. Zelf ben ik tot op zekere hoogte aanhanger van de 'Church Growth School'. Die zegt dat het de taak van de zending is mensen te winnen tot Christus en kerken te stichten. Wat daaraan bijdraagt, moeten we doen. Wat daar niet aan bijdraagt, moeten we laten - of ophouden het zending te noemen.

Wat mij echter zorgen baart, is dat er tussen alle woorden over strategie, zo weinig blijkt van het leven met Christus. Grote pionieren van de protestantse zending gebruikten statistieken en innovatieve methoden (b.v. William Carey en Hudson Taylor). Maar tegelijkertijd was het duidelijk dat ze gedreven werden door de liefde van Christus. Als ze spraken, spraken ze meer over de Here Jezus dan over zending. Zending vloeide logisch voort uit hun relatie met Hem. Dat gaf hun werk de Geesteskracht die het zo duidelijk stempelde. De Here Jezus bad: "...dat ook zij in Ons zijn; opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt." Het zijn 'in Christus' is het fundament waarop alles rust. Het zendingswerk vloeit daaruit voort. Als de wereld dat leven met Christus ziet, dan zullen ze geloven!

In de zending moeten we zoeken naar de beste methoden - en ik wil best meezoeken. Maar we zullen pas echt met kracht uit de hoge bekleed worden als we niet de zegen zoeken, maar de Bron van iedere zegen: de Here Jezus Christus, Zoon van God, Redder.

2. Internationalisering

Waar zien we duidelijk de Heilige Geest aan het werk? Nergens duidelijker dan in het feit dat de kerk in de afgelopen eeuw wereldkerk is geworden. Hier gaat het werk van de Heilige Geest alles wat we aan onze inspanningen kunnen toeschrijven, ver te boven! Dit temeer omdat de grootste groei niet kwam door zendingswerk, maar door autochtone evangelisten en gemeentestichters. In nog maar 10 landen ter wereld is er geen zichtbare inheemse kerk, maar zelfs in de meerderheid van die landen is er een ondergrondse kerk. In 164 van de 237 landen ter wereld is het christendom de grootste godsdienst. Tweederde van alle evangelicale christenen woont nu in Azië, Latijns-Amerika en Afrika.

De internationalisering van de wereldkerk is, met enige vertraging, ook terug te zien onder zendelingen. Nog steeds zijn de Verenigde Staten het land die veruit de meeste zendelingen uitzenden. Maar als je zendelingen definieert als mensen die over de landsgrenzen heen het evangelie verkondigen, dan wordt de tweede plaats ingenomen door Zuid-Korea. En als je de definitie neemt dat zendelingen het evangelie verkondigen over culturele grenzen heen, dan staat India op de tweede plaats.

3. Gemeentestichtingsbewegingen

Een nieuwe, maar heel belangrijke trend, is dat het als taak van de zending wordt gezien gemeentestichtingsbewegingen te initiëren. In het verleden is vaak de nadruk gelegd op evangelisatie als taak van de zending. Door het werk van Donald McGavran is het wijd en zijd doorgedrongen dat dat niet voldoende

is. Om bekeerlingen vast te kunnen houden, is het nodig dat kerken gesticht worden. Nu wordt de volgende stap genomen: het is niet voldoende om kerken te stichten, maar je moet kerken stichten *die op hun beurt ook weer kerken zullen stichten!* Wie zending bedrijft op deze manier, zal heel dicht bij de lokale bevolking staan, opdat methoden die niet door henzelf gebruikt kunnen worden, achterwege worden gelaten. Deze trend zorgt ervoor dat de zijweg van instituten (christelijke ziekenhuizen, scholen e.d.) verlaten wordt. Ook zorgt het ervoor dat opleiding van kerkleiders niet meer plaatsvindt aan allerlei seminaries, maar in de eerste plaats in de gemeenten zelf, volgens het principe dat de Here Jezus ook gebruikte met zijn discipelen: kijken, nadoen, zelf doen met supervisie en tenslotte zelfstandig leiding geven. Deze leiders kunnen zelf weer nieuwe leiders opleiden volgens hetzelfde principe.

4. Tentenmaken

Het Evangelie moet gebracht worden aan alle volken. Dat regeringen van vele volken dat willen verbieden, is een vervelende bijkomstigheid. De laatste twee decennia is echter steeds meer het besef doorgedrongen dat dit geen belemmering mag of hoeft te zijn. Daarvoor is de rijkdom van het leven met de Here God veel te groot!

Vele zendelingen hebben manieren gevonden om deze landen toch binnen te komen. Ze gaan als student, als zakenman, als ontwikkelingswerker of als leraar Engels. Vaak worden ze aangeduid als 'tentenmaker', in navolging van Paulus die soms ook een ander beroep uitoefende terwijl hij het Evangelie bracht. Tekenend is het dat landen die vroeger in zendingskringen als 'gesloten' werden aangeduid, nu 'creatief toegankelijk' worden genoemd.

Tentenmakers staan aan het belangrijkste front van de zending. Want juist in veel van de creatief toegankelijke landen is de kerk van Jezus Christus nog heel klein. Het is dan ook een verheugende trend, en een werk van de Heilige Geest, dat er de afgelopen jaren steeds meer organisaties zijn gekomen die tentenmakers uitzenden.

5. Alle volken bereiken

Niet alleen alle landen, maar ook *alle volken* moeten met het Evangelie bereikt worden. In veel landen wonen namelijk vele tientallen of zelfs honderden volken. Als er onder één volk een kerk gesticht is, wil dat nog niet zeggen dat een buurvolk, wonend in hetzelfde land maar met een andere taal en cultuur, ook bekend is met het evangelie.

In de jaren '90 is deze nadruk, vooral in de VS, heel sterk gelegd. Nu is ieder volk op aarde met meer dan 10.000 mensen dat nog niet een krachtige autochtone kerk heeft, 'geadopteerd' door een zendingsorganisatie. In 2002 zou onder al deze volken een gemeentestichtend team actief moeten zijn.

Deze trend heeft zeker geholpen de zendingsopdracht "Gaaf heen, onderwijst *alle volken*" helder te krijgen. Een belangrijke kanttekening is wel dat de aandacht vaak teveel op kleine volken is gericht. De massa's van Azië krijgen in deze trend te weinig aandacht. Er mogen onder hen kerken zijn - maar er zijn ook nog miljoenen die het evangelie niet gehoord hebben.

6. Charismatische kerken

Er zijn naar schatting 420 miljoen evangelicale christenen op de wereld, en 345 miljoen charismatischen. Zelfs als er rekening mee wordt gehouden dat niet alle charismatischen evangelicaal zijn, betekent dit dat de evangelicale wereldkerk van dit moment grotendeels charismatisch is.

Charismatische kerken weten aan te sluiten bij de noden en behoeften van de mensen. In sommige charismatische kringen treffen we extatische aanbidding aan, niet zelden gepaard met beloften van geld, gezondheid en geluk. De belangrijkste vraag is natuurlijk hoeveel van de verschijnselen in deze kerken inderdaad toe te schrijven is aan het werk van de Heilige Geest. Sceptici (waaronder schrijver dezes) kunnen onder de leden van deze kerken geen hoger geestelijk niveau ontdekken dan onder christenen die het zgn. 'volle evangelie' niet kennen. Tegelijkertijd hebben deze sceptici wel de vraag serieus te nemen hoe het dan komt dat over de hele wereld charismatische kerken het hardst groeien.

7. Aandacht voor de islam

De afgelopen 15 jaar hebben veel meer moslims Jezus als hun Redder leren kennen dan in de hele 1300 jaar van het bestaan van de islam die daaraan vooraf gingen.

Er is in de wereldkerk op een bijzondere manier aandacht gewekt voor de moslimwereld. Een duidelijke aanwijzing dat deze trend vooral een werk van de Heilige Geest is, is het feit dat wereldwijd ongeveer de helft van bekeerde moslims tot geloof is gekomen (mede) door een droom of visioen.

Binnen de trend om aandacht aan de islam te besteden, moet de trend tot steeds verdere contextualisatie genoemd worden. De pogingen om de boodschap die gebracht wordt van alle westerse franje te ontdoen, zijn goed en zelfs essentieel om in de moslimwereld een autochtone kerk te doen ontstaan.

8. Korte-termijn zending

De trend naar steeds korter verblijf op het zendingsveld zet nog door. Enkele maanden 'zending doen' is gewoon. In sommige Aziatische kerken worden nu reizen van bijna een week lang al als 'zendingsreis' aangekondigd.

Korte-termijn zending heeft zijn goede kanten. Jonge mensen kunnen enthousiast gemaakt worden voor de zending. Lange-termijn zendelingen kunnen in een goed voorbereid programma vaak goed de hulp van enthousiaste buitenstaanders gebruiken. Specialistische kennis kan soms effectief ingezet worden.

Maar er is nog steeds een wereld die verloren is zonder Christus. Er zijn nog steeds meer dan een miljard mensen die nog nooit het evangelie gehoord hebben. Om hen te bereiken zijn er mensen nodig die jaar na jaar trouw doorwerken, in gehoorzaamheid aan God en de opdracht die Hij hen gegeven heeft. Korte-termijn zending is niet voldoende.

9. Samenwerking

Steeds meer wordt ook in evangelicale kerken en zendingsorganisaties het belang van samenwerking ingezien. Ten eerste gaat het om samenwerking tussen zendingsorganisaties en kerken op het zendingsveld. Dat is een goede zaak, zolang de zending zich er niet toe verplicht om alleen nog maar op vragen van de kerk in te gaan. Zij is er om het verlorene te zoeken!

De tweede vorm van samenwerking is die tussen verschillende zendingsorganisaties. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling hierin is dat er samenwerkingsverbanden ontstaan tussen verschillende organisaties die elkaar aanvullen om hetzelfde doel (een inheemse kerk in land x / onder volk y) te bereiken. Het zou goed zijn als deze manier van samenwerken niet alleen zou plaatsvinden onder met het Evangelie onbereikte volken, maar ook meer toegepast zou worden op oudere zendingsvelden.

10. Teams

Een trend die aansluit bij het moderne levensgevoel, maar die toch een oplossing kan bieden voor verschillende belangrijke problemen die veel zendelingen tegenkomen, is het werken in teams. Steeds vaker worden teams al gevormd in het uitzendende land. Dit heeft belangrijke voordelen: al van tevoren kan gezocht worden naar mensen die elkaar aanvullen. Immers, het stichten van kerken is een taak waar zoveel bij komt kijken dat geen mens alle gaven van een goede gemeentestichter in zich verenigt. Ook zal de onderlinge band en ondersteuning in zo'n team groter zijn dan in een team van mensen die min of meer toevallig bij elkaar terecht zijn gekomen. Conflicten tussen zendelingen, helaas een van de grootste stressfactoren voor velen op het zendingsveld, zullen waarschijnlijk minder hevig zijn.

Er zijn nog steeds meer dan een miljard mensen die nog nooit het evangelie gehoord hebben. Om hen te bereiken zijn er mensen nodig die jaar na jaar trouw doorwerken.... Korte-termijn zending is niet voldoende. Een belangrijke kanttekening is wel dat de aandacht vaak teveel op kleine volken is gericht. De massa's van Azië krijgen in deze trend te weinig aandacht.